

Kultur

Den vanskelige forsoningen

FULLT PÅ KICK: 325 publikummere tok turen til Kick og Filosofikafeen i går, for å høre professor Paul Leer-Salvesen snakke om forsoning.

FOTO: TORSTEIN ØEN

Kan man finne forsoning etter 22. juli? Professor Paul Leer-Salvesen har ikke svaret.

FILOSOFIKAFFÉ

KRISTIANSAND

Hva former oss som mennesker? Og hva er egentlig forsoning? I går skulle professor ved Universitetet ved Agder snakke om det å tilgi. Så fikk han spørsmålet fra salen:

– Er ikke hat en naturlig reaksjon etter 22. juli?

– Hatet er en dypt menneskelig reaksjon, hvis den rammer veldig nært. Om noe hadde skjedd med mine sønner eller et av mine barnebarn, så ville min første reaksjon kanskje også være hat. Men å bli værende i hatet er en forferdelig skjebne, svarer Leer-Salvesen.

Når Norge nå skal gjennom en rettsprosess som ripper opp i tragedien, mener han at nettopp det kan hjelpe oss over en tilstand av hat og bitterhet.

– Det verst tenkelige er en situasjon der det ikke skjer noe etterpå. Det blir i stedet noe av rettsvesenets viktige rolle å være med på å gi disse mektige følelsene rom, og at samfunnet sier: Dette skal dere slippe å ta helt alene, sier Leer-Salvesen.

Ekstrem vold

Da professoren skulle skrive boka "Forsoning etter krenkelser", tenkte han: Hvordan er det mulig å nå frem til forsoning etter vold og krenkelser? Han fant tre menn som alle nå er i 40-årene, og som har det til felles at de vokste opp med ekstremt voldelige fedre. To av mødrene døde etter mishand-

ling, og en av sønnene, Bjørn, var bare 16 år da han drepte sin egen far.

Leer-Salvesen snakket med alle tre mennene om forsoning, om hva det er og hva det ikke er. Bjørn fikk etter hvert høre historien om sin voldelige bestefar. Og om farens barndom. Det gav ham et større bilde, men ikke evnen til å tilgi.

– Ingen av de tre sønnene kan si de har tilgitt sine fedre. Hvorfor? Det som går igjen er at de tre fedrene aldri har innrømmet skyld eller tatt ansvar. De blåneker eller legger skylden over på andre eller på omgivelsene. En sønn pleiet faren sin da han ble gammel. En annen stelte sin far på dødsleiet. Begge handlinger kan sees på som forsonende, men likevel var det ingen av dem som kunne si de hadde forsonet seg med fedrene sine, forteller Leer-Salvesen.

Naiv romantikk

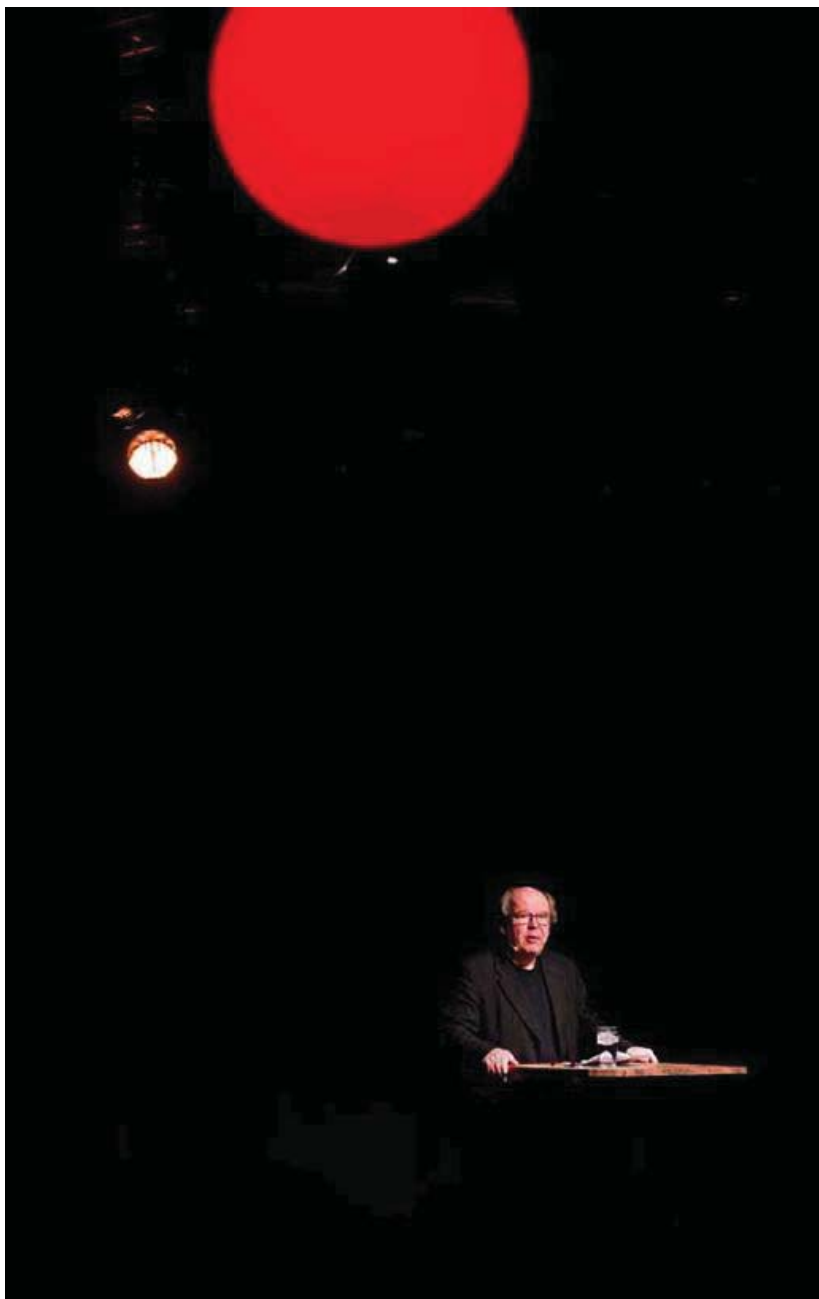
Heller ikke når det gjelder 22. juli kan man regne med full forsoning.

– I noen tilfeller klarer man bare å forsones seg med det som har skjedd, hvor man eventuelt kan bearbeide hatet. Men å tro at offer alltid skal forsones seg med gjerningsmannen er naiv romantikk. Ofte må de to gå hver sin vei, og heller finne forsoning på hver sin kant, sier Paul Leer-Salvesen. FOTO: TORSTEIN ØEN

forteller Leer-Salvesen. Første fase er å forsones seg med seg selv, med sin egen historie. I den andre fasen handler det om å nærme seg hverandre, som enkeltmennesker eller som gruppe. Så hva er sluttresultatet etter forsoning?

– I gamle Israel ville de si at freden skulle gjenopprettes. Det er en god måte å si det på, mener Leer-Salvesen.

Forsoning er ikke lik for alle,

OM FORSONING: – Å tro at offer alltid skal forsones seg med gjerningsmannen er naiv romantikk. Ofte må de to gå hver sin vei, og heller finne forsoning på hver sin kant, sier Paul Leer-Salvesen. FOTO: TORSTEIN ØEN

FAKTA

Filosofikafeen

► Møtene holdes på Kick i Kristiansand siste onsdag i månedene januar, februar, mars og september, oktober og november.

► Onsdag 29. februar kommer filosofen Inga Bostad som skal snakke om «Retten til å være annerledes».

► Onsdag 28. mars kommer professor Lars Fr. H. Svendsen, som skal snakke om «Frihet».

► Onsdag 26. september skal professor i sosialpsykologi Tor-Johan Ekeland, ved Universitetet i Bergen snakke om «Moderne lidelser som identitetshavari».

► Onsdag 31. oktober kommer professor i idéhistorie Trond Berg Eriksen, Universitetet i Oslo, som skal ta opp «Kjærlighetens forrykte tale».

FAKTA

Paul Leer-Salvesen

► Født i Oslo i 1951. Kom til Kristiansand i 1965.

► Utdannet teolog og er dr. philos fra det juridiske fakultet i Oslo. Er professor i systematisk teologi med vekt på etikk ved Universitetet i Agder.

► Har arbeidet som prest og journalist. Han har gjort omfattende forskning innen etikk, rettsfilosofi og kriminologi og har skrevet en rekke faglitterære bøker. I tillegg har han skrevet flere prisbelønte bøker for barn og ungdom. Til sammen er det blitt om lag 50 bøker.